

5. Матвійчук Я. В. До питання про об'єкт такого злочину, як порушення правил дорожнього руху або експлуатації транспорту / Я. В. Матвійчук // Сучасні напрями теоретичних і прикладних досліджень – 2007: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. – О.: Чорномор'я, 2007. – Т. 10. – С. 83-86.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 7-ме вид., перероб. та допов. – К.: Юридична думка, 2010. – 1184 с.

УДК 343.241(043.2)

Градецька Є. А., студентка,
Інститут права імені Володимира Сташиса,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя
Науковий керівник: Денисова Т. А., д.ю.н., професор

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ ПОКАРАННЯ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ ПРИ ПОРУШЕННІ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ РУХУ АБО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Будь-яка держава, що знаходиться на перехідному етапі свого розвитку, характеризується наявністю в ній кризових явищ практично в усіх галузях: політичній, економічній, соціальній. В той же час починається активне реформування законодавства, його зміна, доповнення та уточнення. На такому етапі знаходиться зараз і Україна, а тому дуже важливо, щоб ця реформація набула вірного напрямку, були враховані особливості, притаманні нашій державі, найсучасніші наукові дослідження та міжнародний досвід.

Принцип соціальної справедливості в останні роки став об'єктом вивчення багатьох вчених-юристів, оскільки його реалізація тісно пов'язана з формуванням правової держави, де верховенству закону надається провідне місце і де основою життя суспільства стають загальновизнані людські цінності.

Відомо, що особливо гостро і жорстко проблеми соціальної справедливості виявляються при визнанні особи винною у вчиненні злочину та при призначенні покарання, а також при виконанні обвинувального вироку та відбутті покарання. Чи можна говорити, що діє принцип справедливості, коли ми стаємо свідками непоодиноких випадків визнання винним особи, яка вчинила дрібну крадіжку і засуджена до позбавлення волі, в той час коли мільярди викрадених коштів осідають за кордоном, а винних немає. Особливо гостро питання справедливого вироку й покарання постає при вчиненні злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху або експлуатації транспорту. Тому

невипадковим є той факт, що 2/3 засуджених за вчинення дій, передбачених ст. 276 КК України, хоча і визнають себе винними у вчиненні злочину, але вважають вирок, винесений судом несправедливим і занадто суворим.

Вивчення причин посилення соціальної напруженості в суспільстві показує, що злочинність сьогодні стає реальною силою, яка здатна блокувати економічні і демократичні перетворення в Україні, призвести до ескалації насильства та нестабільності. Проте, необхідно зазначити, що взятий курс на реформування і гуманізацію у державі, може бути здійснений тільки за умови дотримання принципу соціальної справедливості у всіх сферах, як засіб досягнення мети – побудування правової держави і справедливого суспільства.

В сучасному кримінальному праві України покарання являє собою особливу форму державного примусу, яка застосовується судом від імені держави до особи, винної у вчиненні злочину. Причому, відповідно до ч. 2 ст. 50 КК України покарання не тільки є карою за вчинений злочин, але і має на меті виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами [1, с. 141].

На нашу думку, говорити про соціальну справедливість та ефективність покарання можна лише в тому випадку, коли буде не тільки визначена законодавчо його мета, а й засоби, надані для її реалізації. В юридичній літературі неодноразово з'являлися публікації з приводу можливостей кари, які занадто перебільшені. Підстав для такого висновку більш ніж достатньо.

До теперішнього часу більшість країн Європи застосовує до своїх громадян позбавлення волі та утримання під вартою за так звані транспортні злочини досить обережно, справедливо визнаючи, що в більшості випадків ізоляція особи несе тільки зло і зовсім не сприяє виправленню засуджених.

Надаючи кримінально-правовий аналіз та кримінологічну характеристику злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, можна визначити багато болючих проблем, про що зазначали науковці. Зокрема, цілісну концепцію заходів загального та спеціально-кримінологічного запобігання таким злочинам визначив В. А. Мисливий [2]. Однак, на нашу думку, не останню роль повинні відігравати питання, пов'язані з призначенням справедливого покарання.

Торкаючись принципу справедливості, варто взяти до уваги життя засуджених, їх права та обов'язки тощо. Адже справедливість повинна проявлятися і в урахуванні потреб та інтересів різних категорій засуджених, а саме в створенні умов відбування покарань в установах, що виконують покарання, особливо, пов'язані із позбавленням волі.

Література

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка]. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.

2. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: монографія / В. А. Мисливий. – Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с.

УДК 343.13(043.2)

Джиба-Бондаренко Д. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Багіров С. Р., к.ю.н., доцент

ДО ПРОБЛЕМ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 290 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Питання кваліфікації злочину, тобто встановлення та юридичне закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння та ознаками складу злочину, передбаченого кримінально-правовою нормою, є одним з центральних у теорії та практиці кримінального права. Крім того, процес кваліфікації полягає у послідовному відмежуванні кожної ознаки вчиненого діяння від ознак інших, суміжних злочинів. Питанням кримінально-правової протидії знищенню, підробці або заміні номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу (далі – ТЗ) неодноразово приділялася увага в роботах вітчизняних і зарубіжних науковців (В. І. Борисова, М. Й. Коржанського, В. А. Мисливого та ін.), однак проблеми кваліфікації злочину, передбаченого ст. 290 Кримінального кодексу України [1], спеціально не досліджувалися, що підкреслює актуальність обраної теми.

Практика застосування кримінального законодавства про відповідальність за знищення, підробку або заміну ідентифікаційного номеру ТЗ показує, що проблеми в кваліфікації зазначеного злочину можуть виникати не тільки при кваліфікації одиничного злочину, а й при відмежуванні від суміжних складів злочинів, їх конкуренції та сукупності злочинів. Аналіз судової практики показує, що в 47,6 % випадків склад знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів ТЗ застосовувався судом як одиничний злочин, а в 53,3 % випадків кваліфікація зазначеного складу здійснювалась за сукупністю злочинів [2].

Як правило, суміжними злочинами, що кваліфікувалися судами за сукупністю зі ст. 290 КК України були склади, передбачені ст.ст. 396, 358, 286, 289, 190 та ст. 198 КК України. Разом із тим, деякі питання